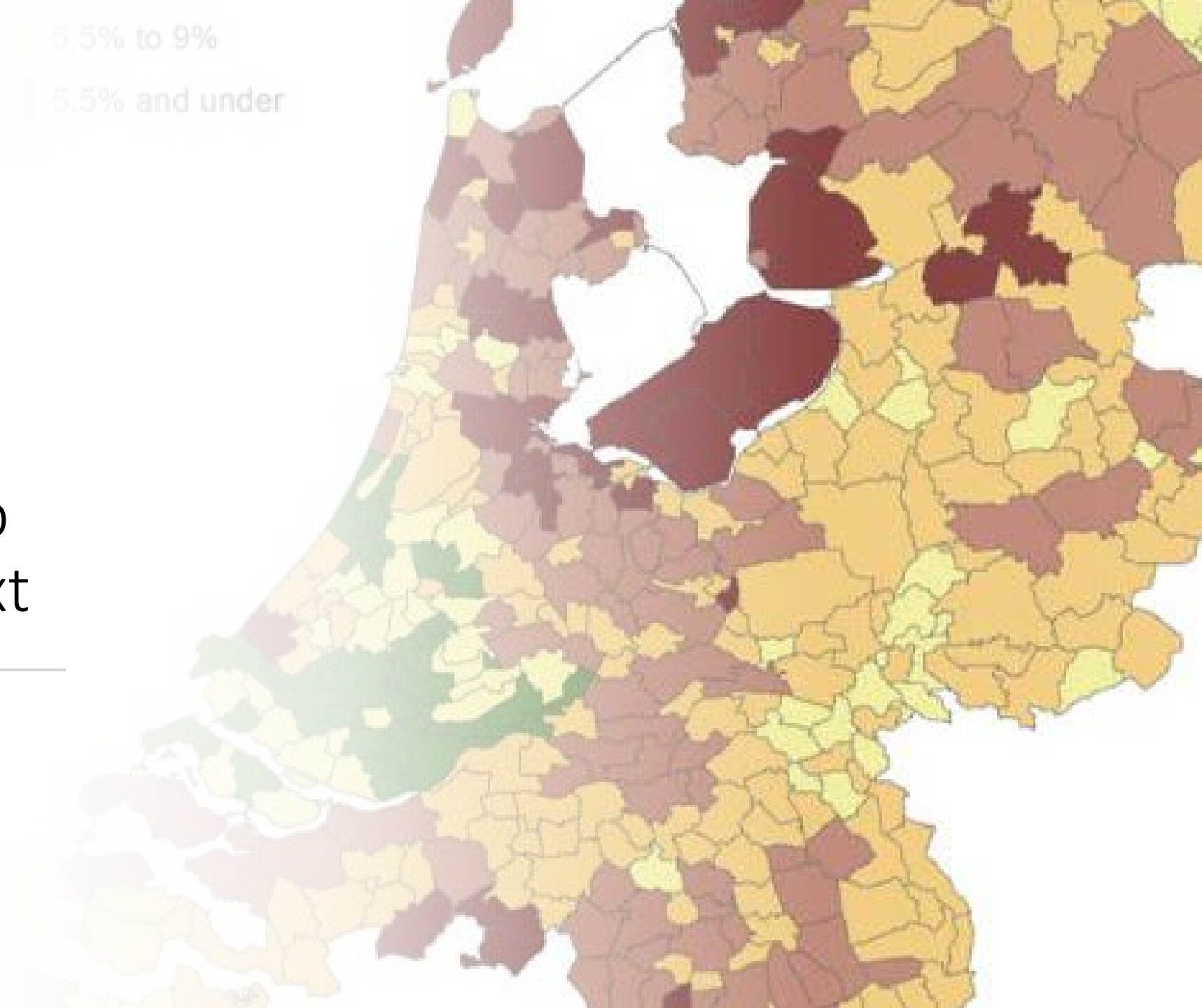

5.5% to 9%

5.5% and under

Ondernemerschap in de lokale context

Krimpcafé, De Toekomst, Scheemda

Kennisnetwerk Krimp Noord-Nederland, 23 september 2020

Heike Delfmann, Onderzoeksbureau Lexnova

lexnova

Introductie

- Lexnova: arbeidsmarktanalyse en onderwijs
- Promotieonderzoek 2015 *“Understanding entrepreneurship in the local context. Population decline, ageing and density”*.
 1. Ontstaan er meer of minder nieuwe bedrijven in krimpgemeentes?
 2. Waarom start men in een vergrijzend plattlandsgebied?
 3. Hebben nieuwe bedrijven meer of minder impact op de werkgelegenheid in krimpgemeentes?
 4. Wat is de niet-economische impact van lokale bedrijven in een vergrijzend plattlandsgebied?
- Doel van vandaag: Inzicht geven in de relatie tussen context en ondernemerschap

Belang ondernemerschap

- Ondernemerschap kan op veel verschillende manieren een positief effect hebben op een regio.
 - Stimuleren van concurrentie en innovatie
 - met als potentieel gevolg een groei in BBP en werkgelegenheid
 - Bijdragen aan een meer diverse economie
 - en diversiteit helpt bij het creëren van een stabiele regio
 - Voorbij de economische impact
 - bijdragen aan aspecten van leefbaarheid

Belangrijkste boodschap vandaag

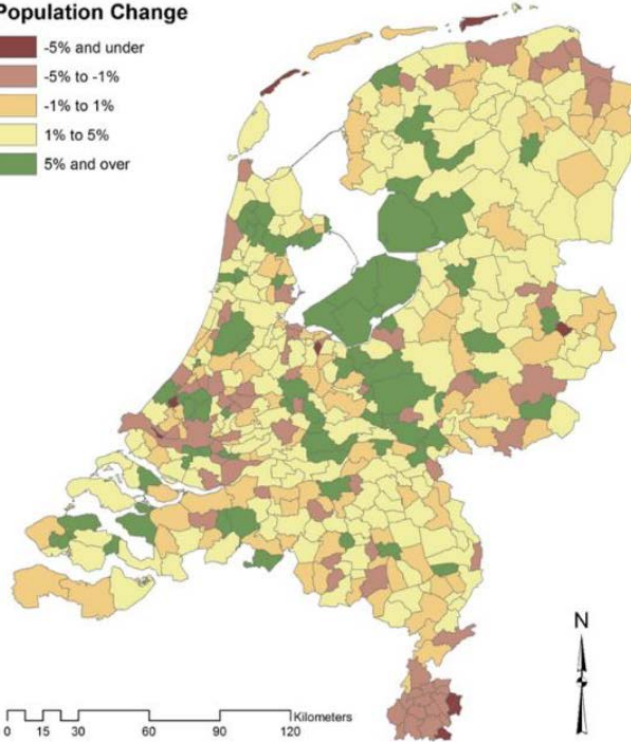
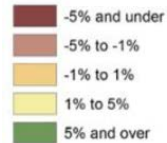
- Bevolkingskrimp leidt niet automatisch tot minder oprichtingen of tot minder werkgelegenheidsgroei
- Ondernemerschap ontstaat in allerlei gebieden, ongeacht de omstandigheden

De context van vandaag

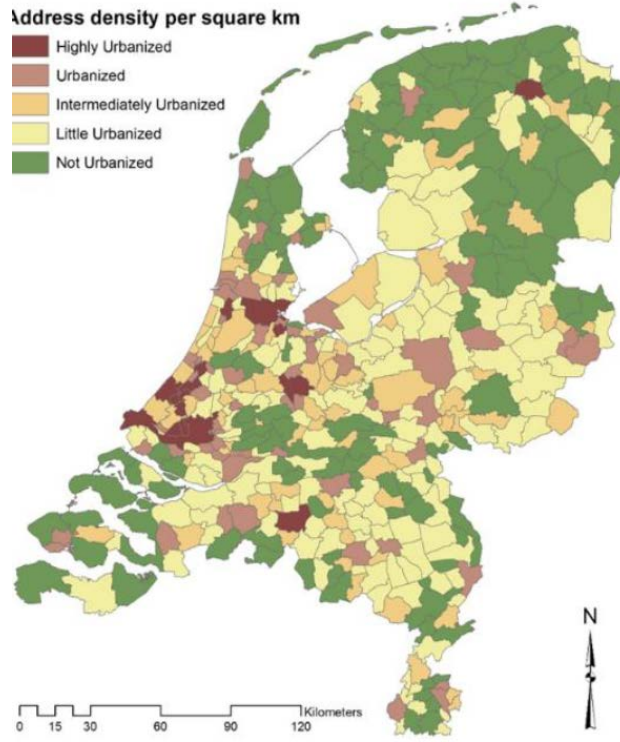
- **Bevolgingskrimp**
- Stad en platteland
- Corona

Krimp, stedelijkheid en bedrijfsoprichtingen

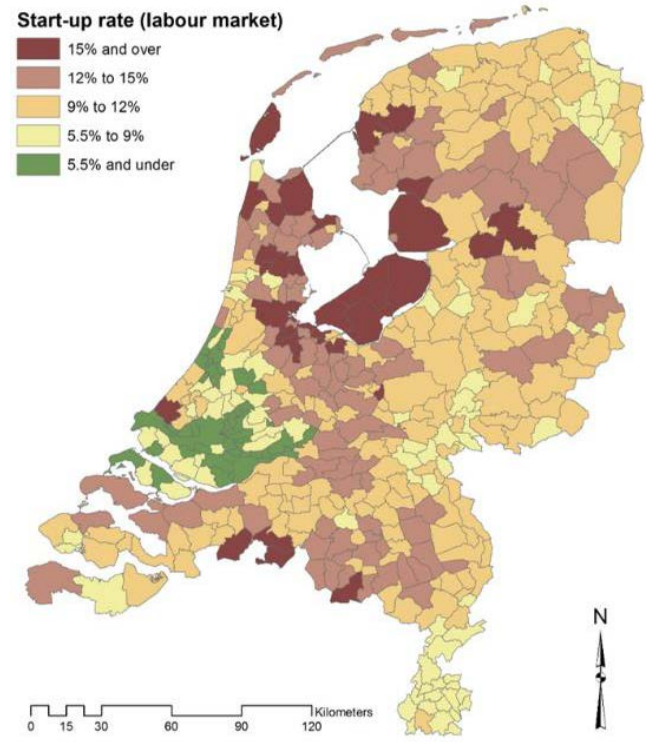
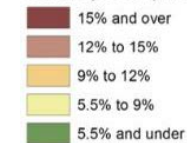
Population Change

Address density per square km

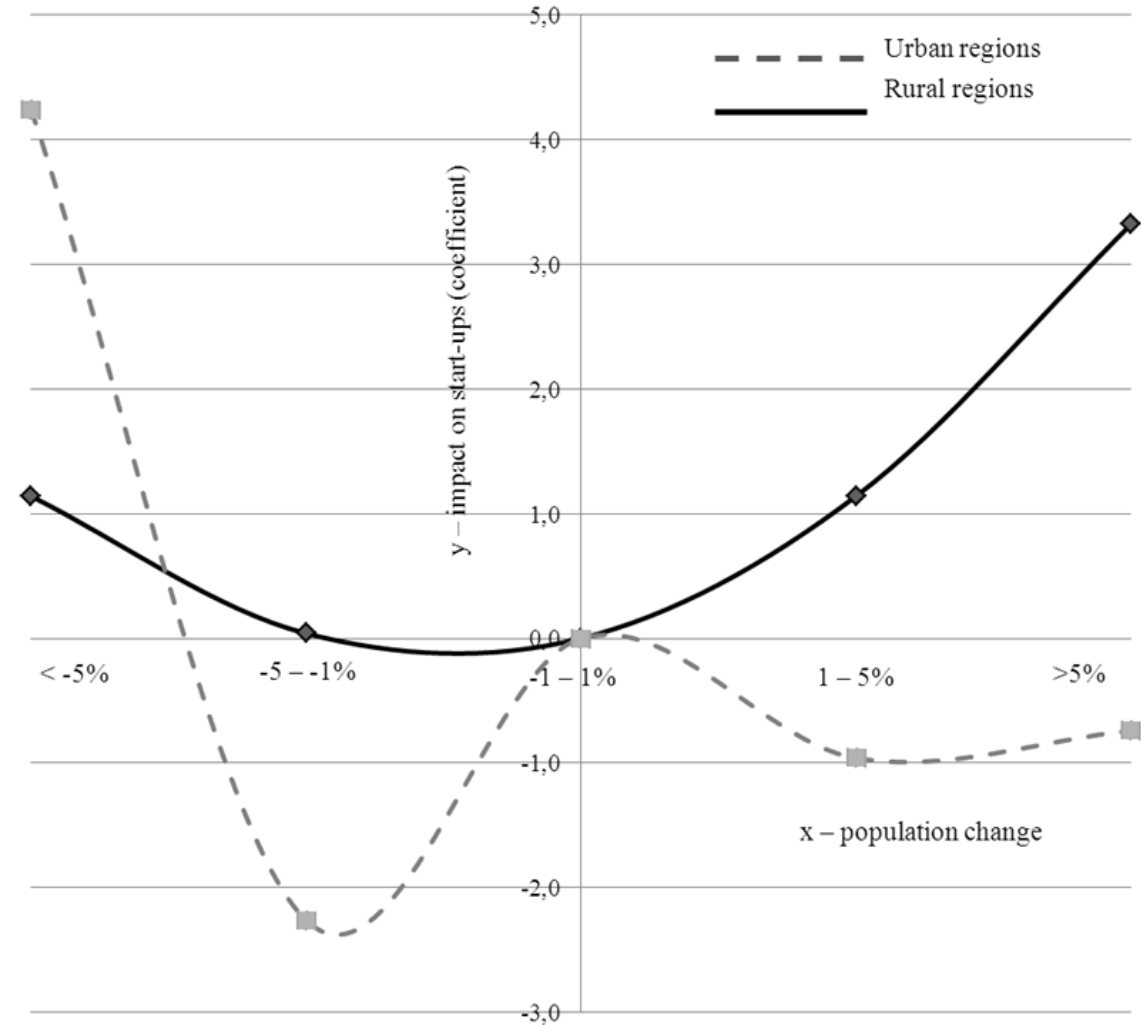

Start-up rate (labour market)

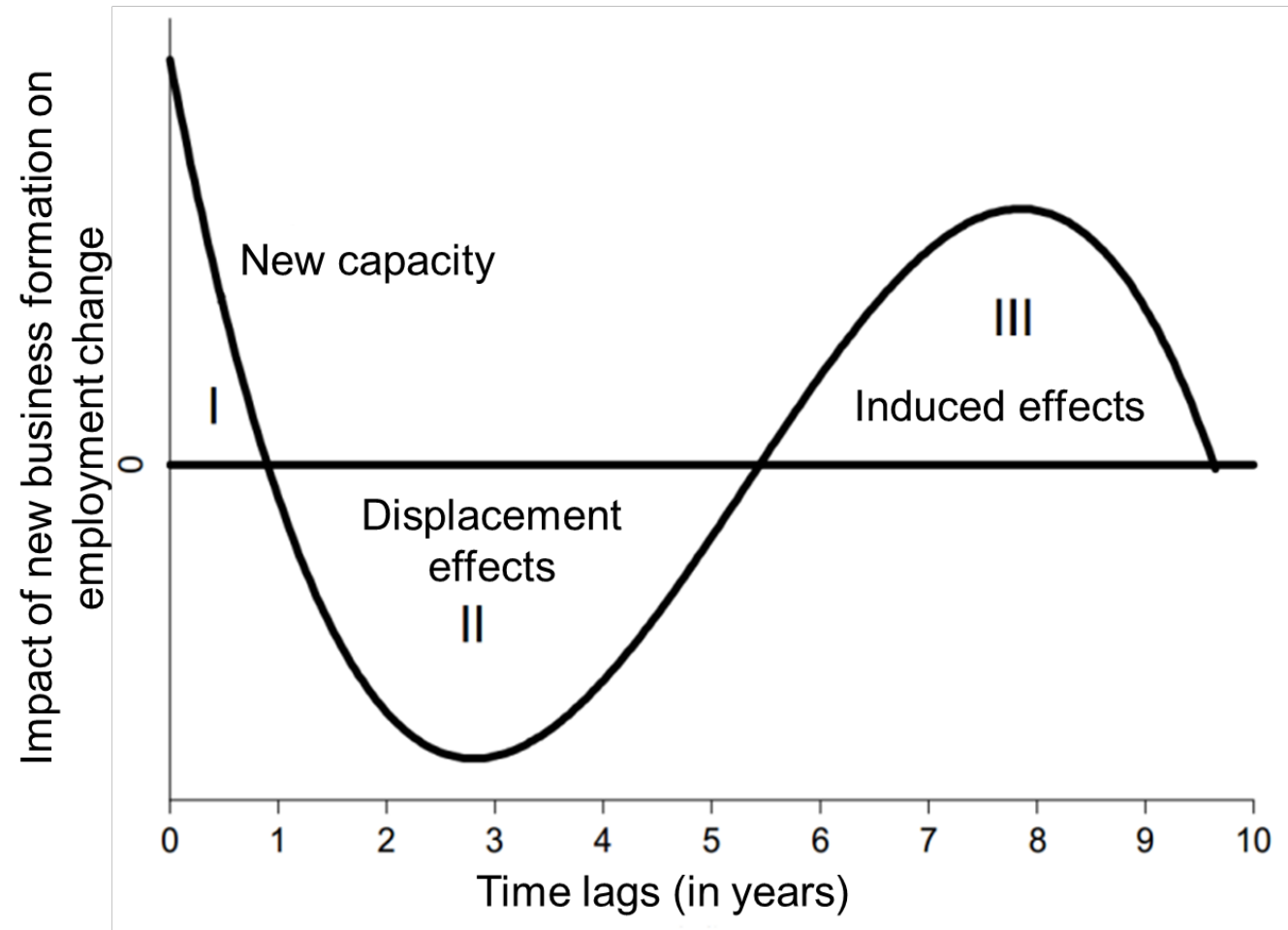
Sterke(re) krimp positief gelinkt aan oprichtingen

- Krimp heeft niet per definitie negatieve impact op bedrijfsoprichtingen
- Groot verschil stad en platteland: positief in plattelandsgemeenten, hoofdzakelijk negatief in stedelijke gemeenten (NB: relatief t.o.v. intermedieate)

Impact nieuwe
bedrijven op
werkgelegenheid
in **theorie**

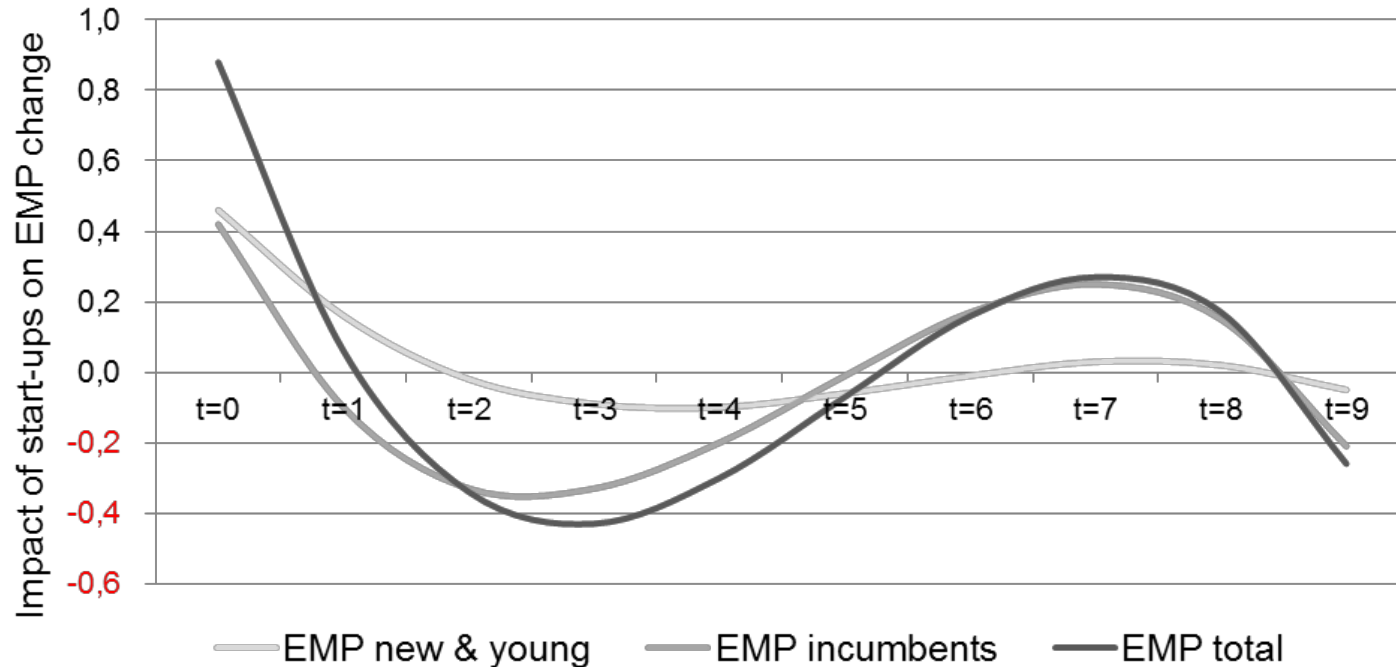
*'creative
destruction'*

Krimp en beargumenteerde kwaliteit bedrijven

- Vertrek van hoger opgeleiden
- Hogere gemiddelde leeftijd van de beroepsbevolking
- Hogere gemiddelde leeftijd van ondernemer
- Motivatie van de ondernemer: noodzaak?

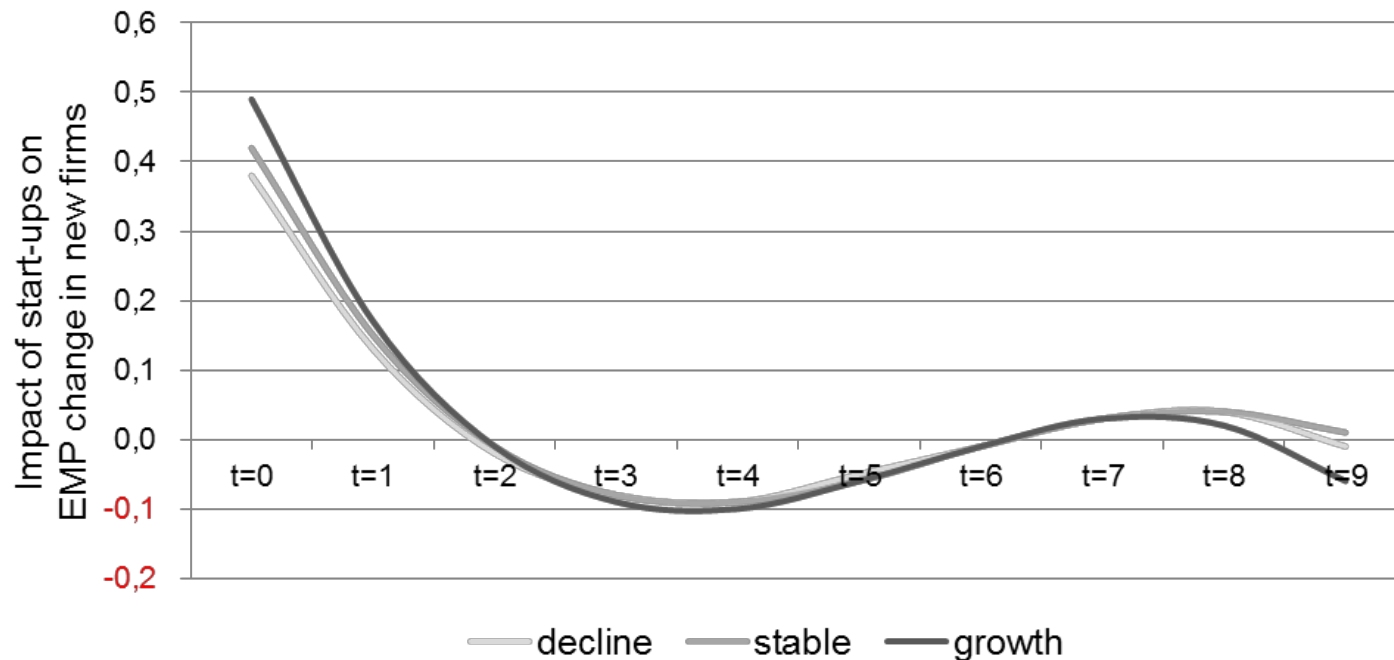
Verwachting: lagere impact van ondernemerschap in krimpgebieden op werkgelegenheid

Lange termijn impact op werkgelegenheid

- Meerdere cohorten gevolgd over 10 jaar (1996-2010)
- Onderscheid tussen werkgelegenheid in nieuwe en jonge bedrijven (direct effect) en verandering in werkgelegenheid in gevestigde bedrijven (indirect effect)
- Werkgelegenheidsgroei dankzij baancreatie in start-ups

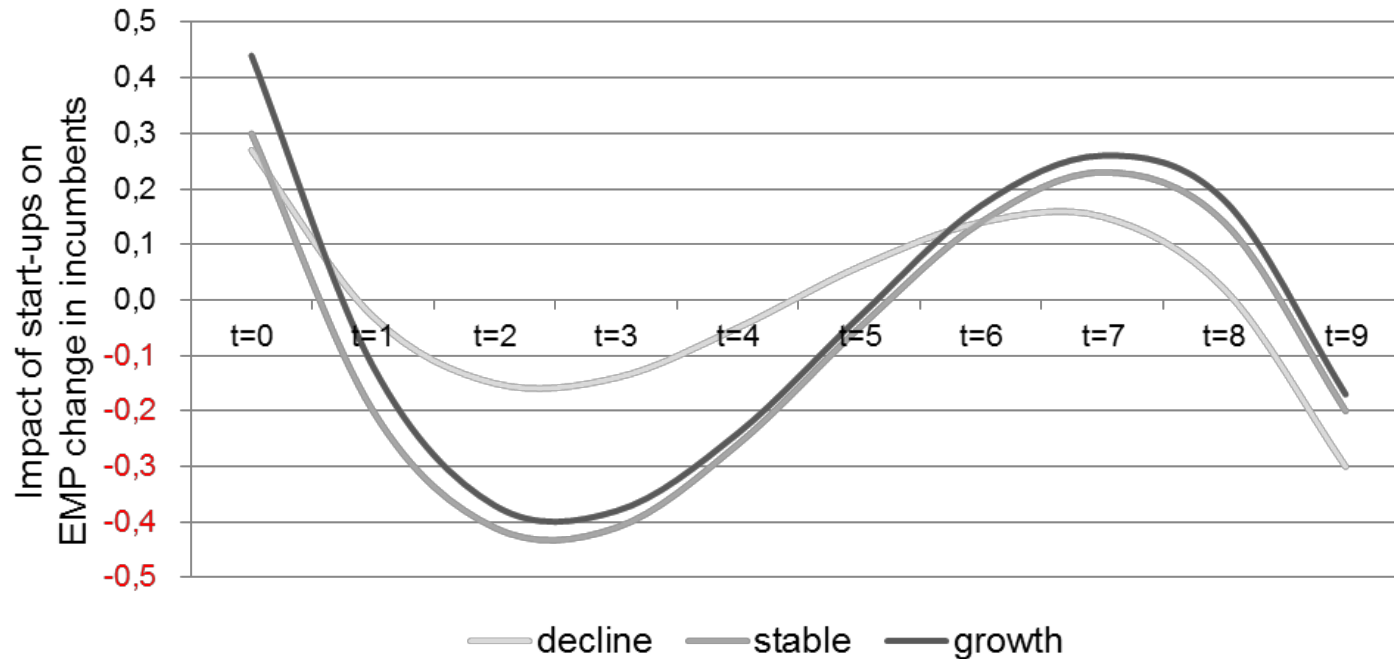
Cumulatief	Totaal	Krimp	Stabiel	Groei
Start-ups	0,34	0,32	0,40	0,36
Gevestigd	-0,19	-0,03	-0,71	-0,26
Totaal	0,14	0,28	-0,31	0,10

Cumulatief	Totaal	Krimp	Stabiel	Groei
Start-ups	0,34	0,32	0,40	0,36
Gevestigd	-0,19	-0,03	-0,71	-0,26
Totaal	0,14	0,28	-0,31	0,10

Verandering werkgelegenheid start-ups

- Zeer weinig verschil impact start-ups in krimp- en groeigemeenten
- De nieuwe bedrijven in krimpgebieden leveren een positieve bijdrage aan de werkgelegenheid in de regio (al creëren start-ups in krimpgebieden relatief minder werkgelegenheid dan ondernemerschap in groeigebieden).

Cumulatief	Totaal	Krimp	Stabiel	Groei
Start-ups	0,34	0,32	0,40	0,36
Gevestigd	-0,19	-0,03	-0,71	-0,26
Totaal	0,14	0,28	-0,31	0,10

Verandering werkgelegenheid gevestigde bedrijven

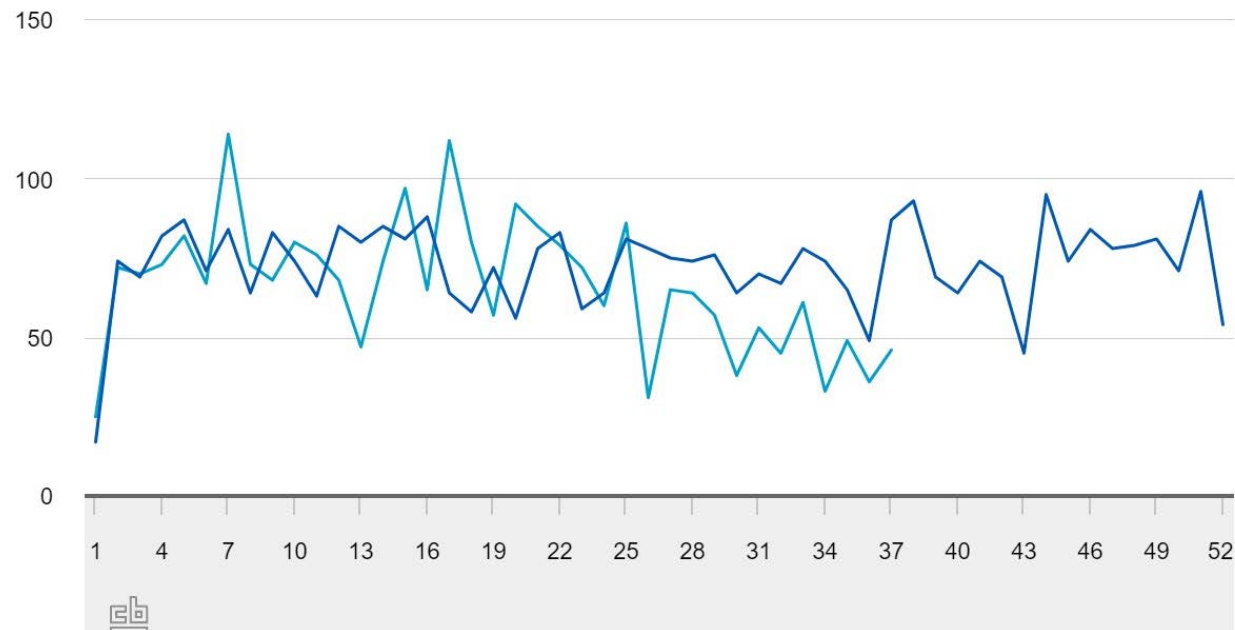
- Duidelijk verschil tussen krimp, stabiel en groei
- Tegen verwachting in zien we dat het totale effect binnen gevestigde bedrijven negatief is
- Gevestigde bedrijven in krimpgemeenten worden minder beïnvloed door nieuwkomers

Uitstapje naar de huidige context

- Voorlopige impact coronacrisis

Impact corona: ondernemerschap

Aantal faillissementen van bedrijven en instellingen (incl. eenmanszaken), per week

- In de eerste 37 weken van 2020 zijn er in totaal 2 453 bedrijven en instellingen (incl. eenmanszaken) failliet verklaard.
- Dit zijn er 206 minder dan in dezelfde periode van 2019.
- Voorlopige verklaring: overheidssteun

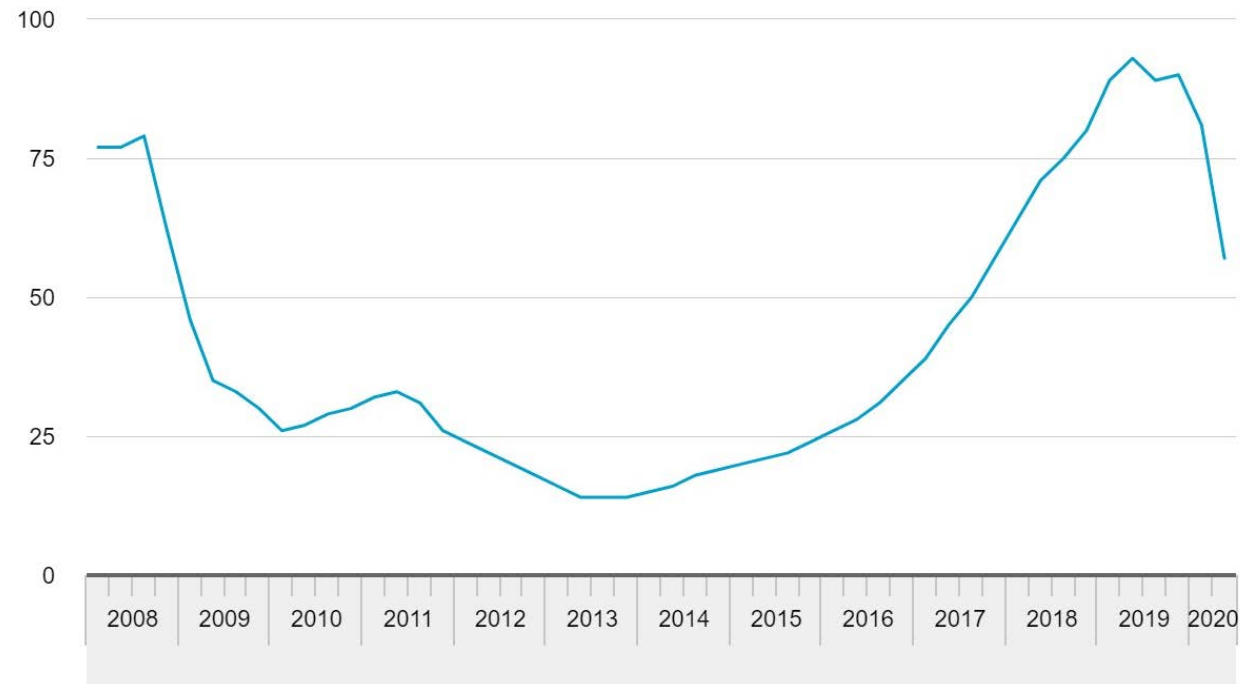
Impact corona: ondernemerschap

- Nog geen zicht op ontwikkeling nieuw ondernemerschap (start-ups)
 - Belangrijk verschil: krimp is een langzaam proces
- *“Ondernemerschap ontstaat in allerlei gebieden, ongeacht de omstandigheden”.*
 - Motivatie voor starten tijdens coronacrisis – eerder uit noodzaak ipv kans?
 - Wat zijn de effecten dit cohort nieuwe bedrijven? Overlevingskansen, groeiambitie en werkgelegenheid?
 - Biedt de coronacrisis kansen voor nieuw ondernemerschap?
 - Wordt het proces van creative destruction uitvergroot?
 - Wordt het vinden van geschikte kandidaten voor moeilijk te vullen vacatures makkelijker?
 - Belang goede connectie opleidingsaanbod en arbeidsmarkt

Impact corona: spanning op de arbeidsmarkt

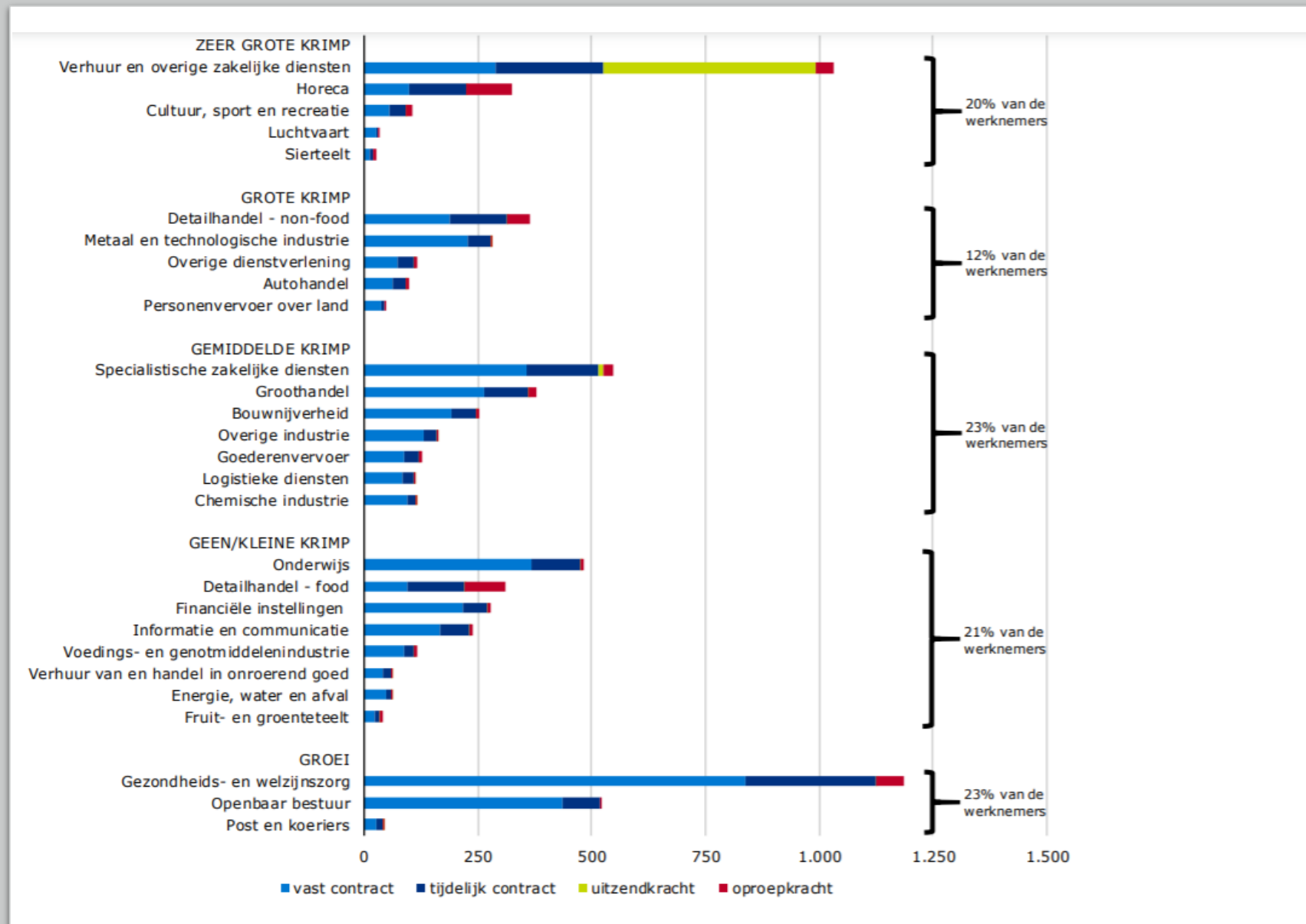
Spanning op de arbeidsmarkt

vacatures per 100 werklozen

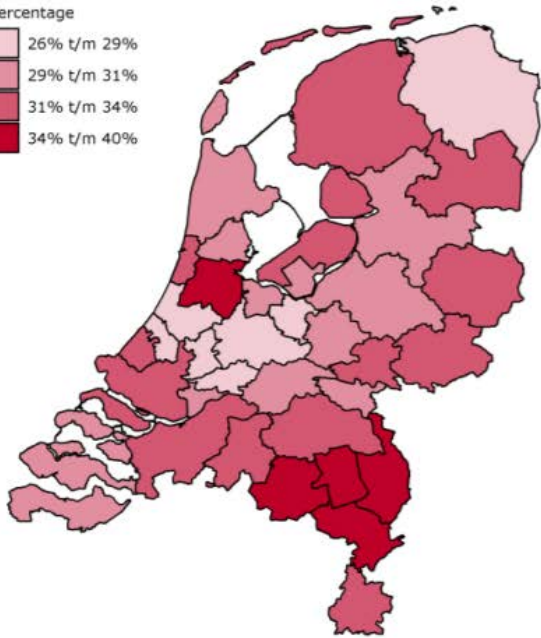
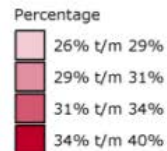
- Minder vacatures
- Meer werklozen
- Grootste daling in vacatures in handel, horeca en zakelijke dienstverlening

Impact corona: werkgelegenheid per sector

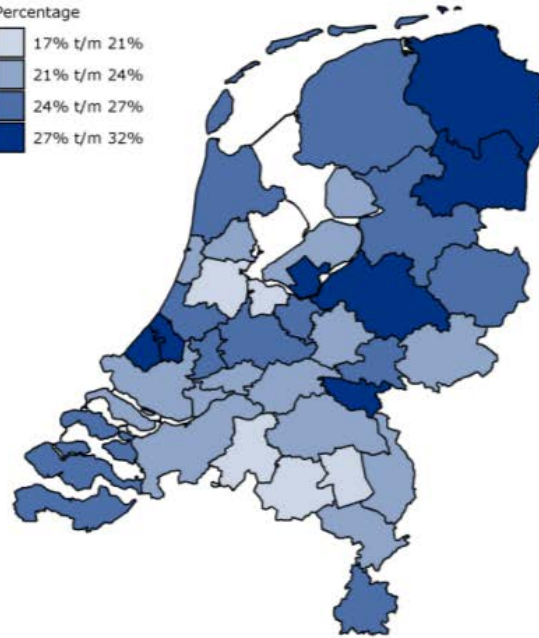
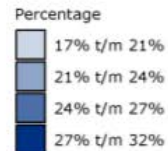

Impact corona: regionaal

Percentage van de werknemers in sectoren met grote of zeer grote krimp

Percentage van de werknemers in sectoren met groei

- In Groningen zien we een relatief laag aandeel van werknemers in de sectoren met grote of zeer grote krimp
- In Friesland en Drenthe is het aandeel werknemers in sectoren met (zeer) grote krimp hoger (o.a. toerisme)
- Hoog aandeel werknemers in sectoren met groei in het noorden

Bron: UWV

Afsluiting

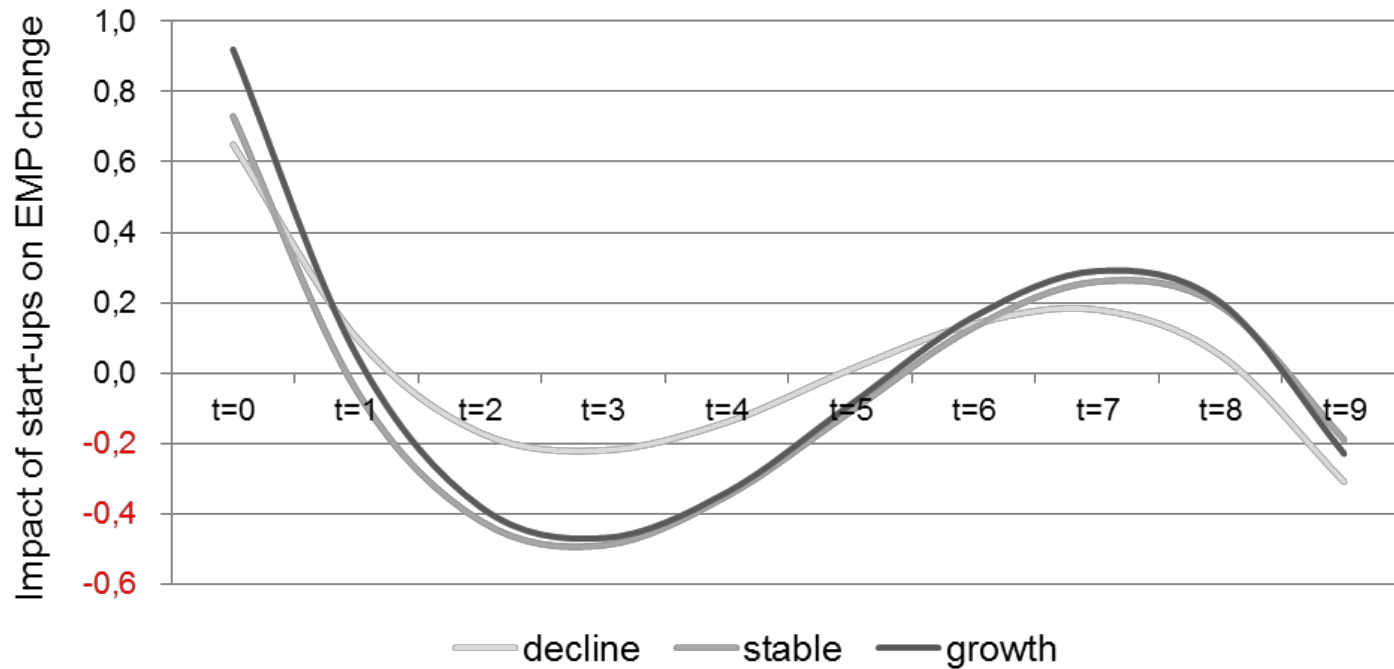
- Krimp leidt niet automatisch tot minder oprichtingen of tot minder werkgelegenheidsgroei
- Ondernemerschap ontstaat in allerlei gebieden, ongeacht de omstandigheden
- De lokale en regionale context beïnvloedt de effecten van nieuw ondernemerschap. Dat geldt voor krimp, vergrijzing en stedelijkheid. Ook voor effecten van corona?

Vragen?

Heike Delfmann

heike.delfmann@lexnova.nl

lexnova

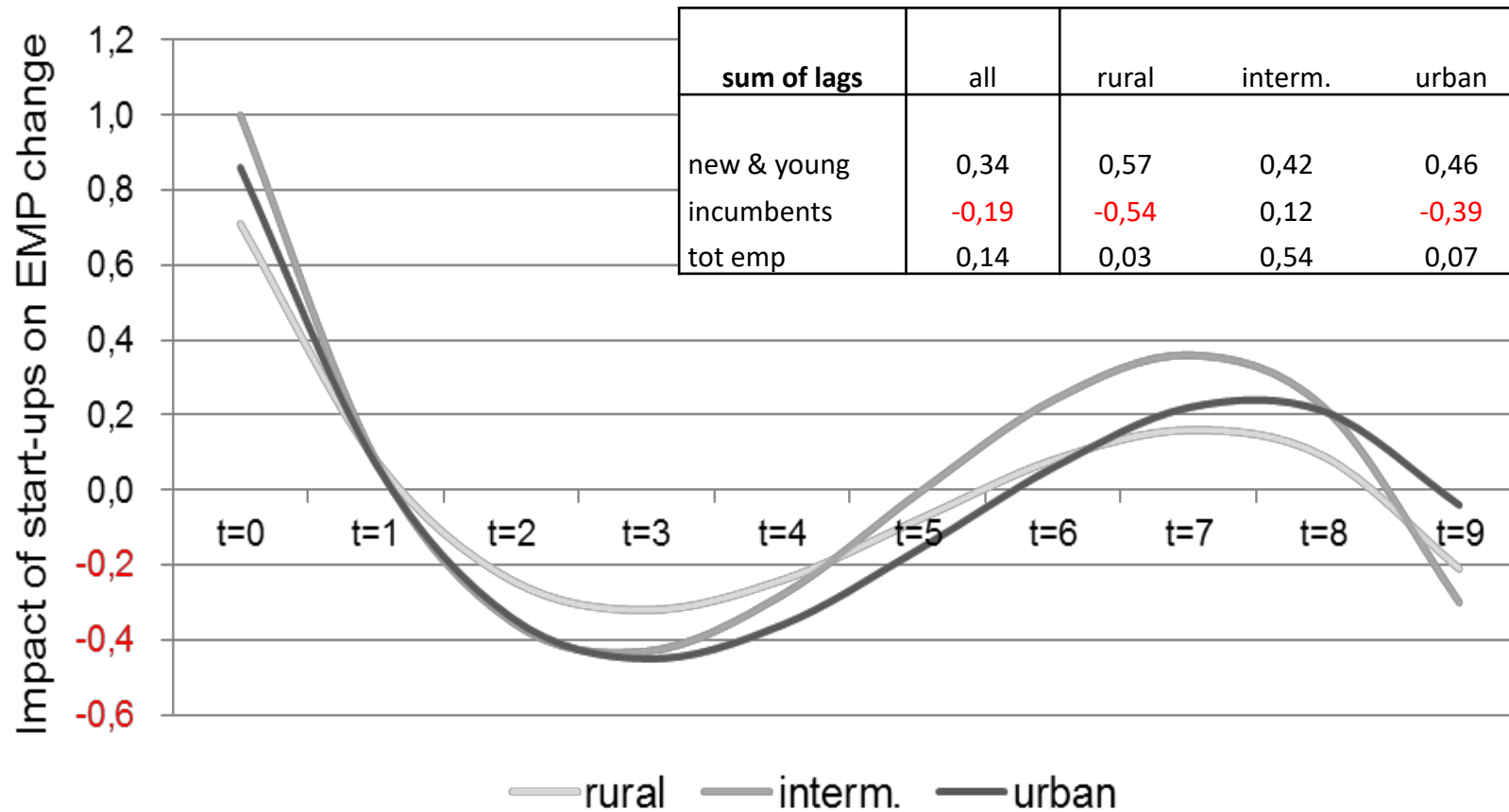

Cumulatief	Totaal	Krimp	Stabiel	Groei
Start-ups	0,34	0,32	0,40	0,36
Gevestigd	-0,19	-0,03	-0,71	-0,26
Totaal	0,14	0,28	-0,31	0,10

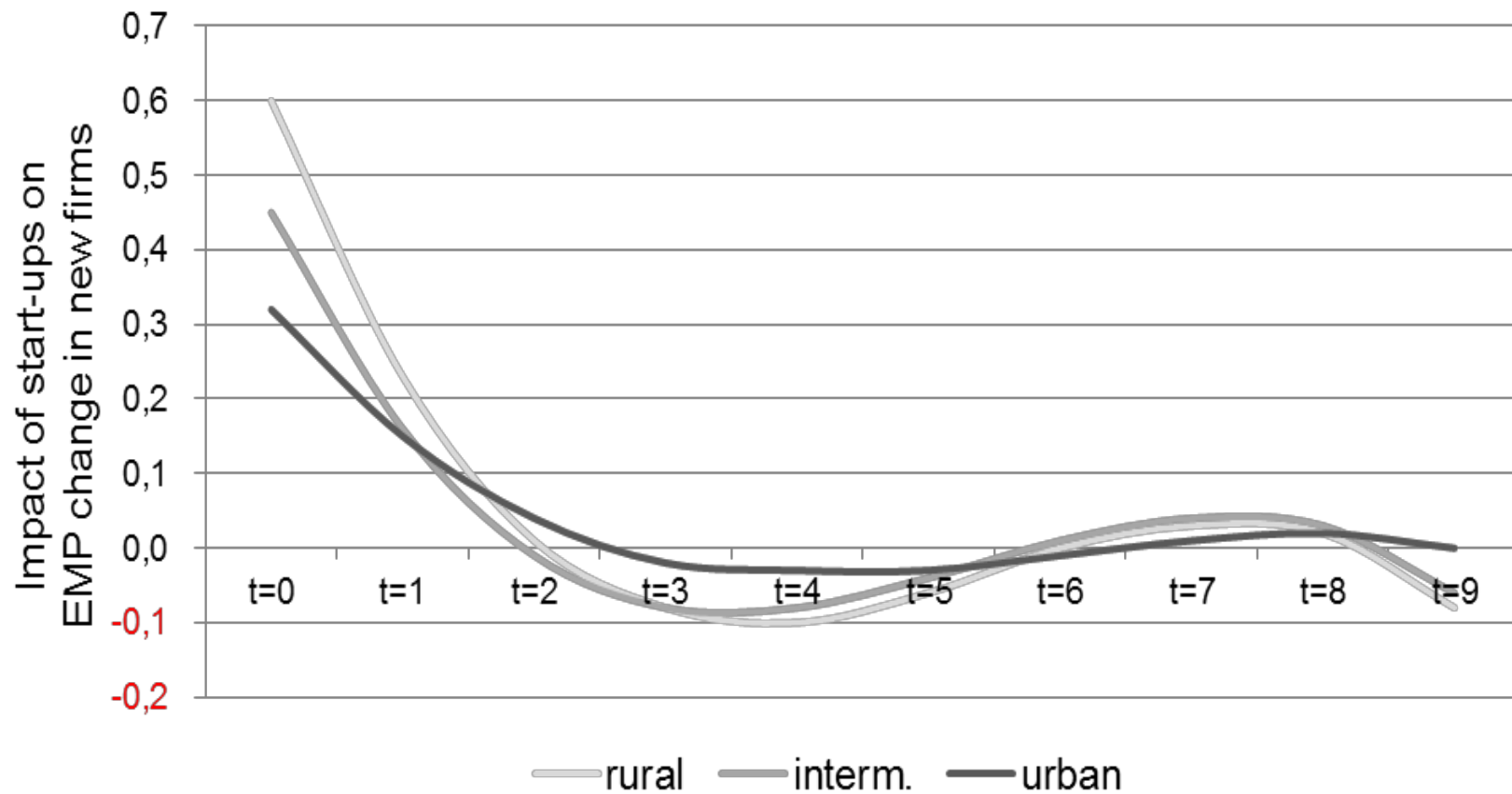
Totaal van alle
bedrijven:
verschil krimp-
en
groeigemeenten

- Lijn van krimpgemeenten is vrij vlak. Geeft aan dat er mogelijk relatief weinig competitie is.

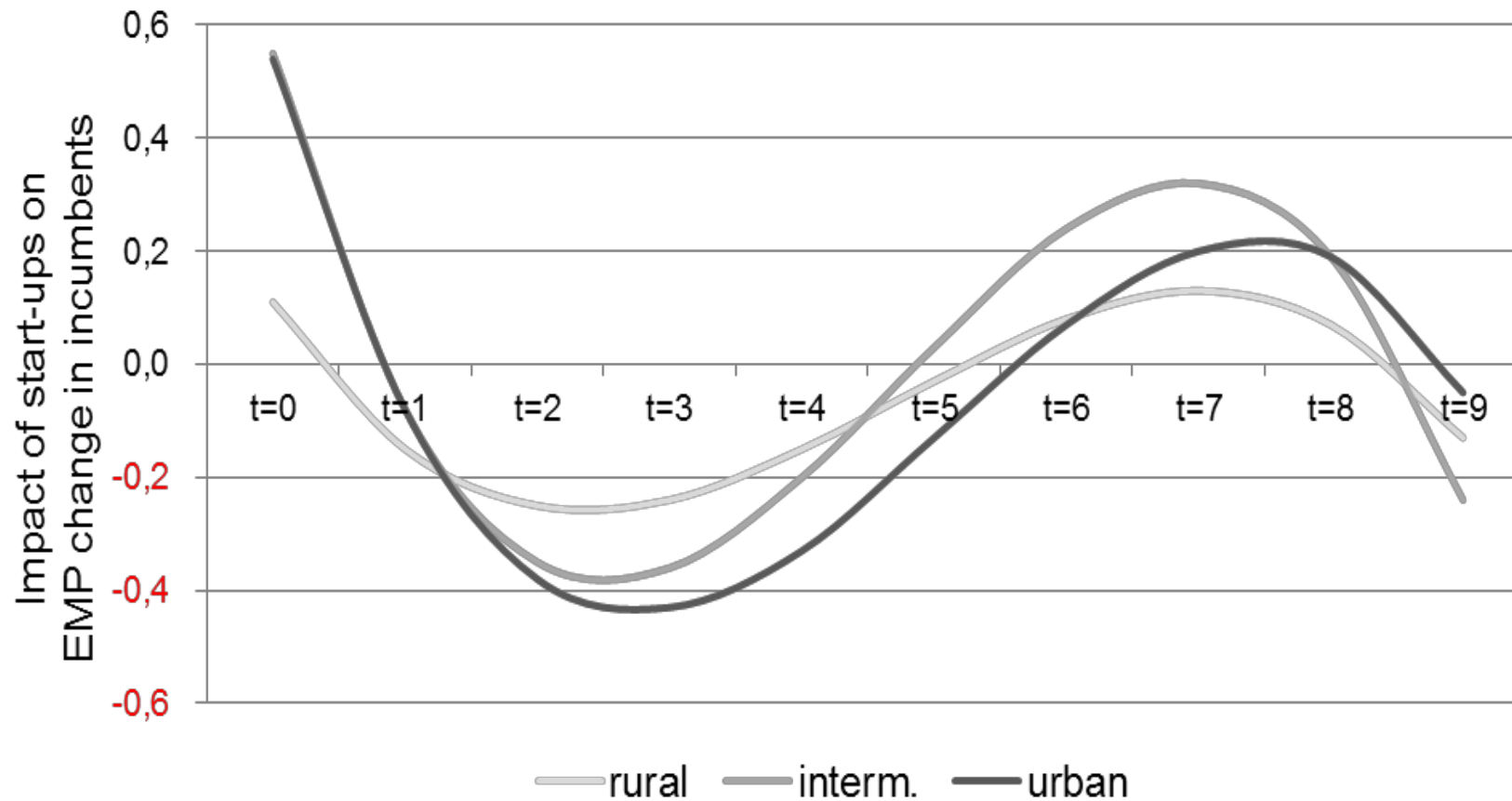
Impact on total emp change

Young firms and rurality

Incumbents and rurality

Is decline a rural problem?

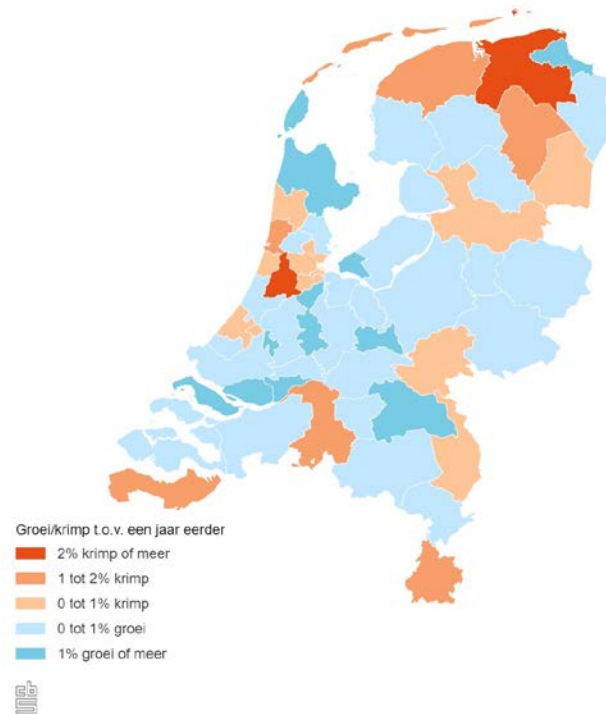
	Decline (< -1%)	Stable (-1 > <1%)	Growth (>1%)	
Rural	28,3%	22,6%	27,0%	
	15,3%	12,6%	72,1%	100,0%
Intermediate	51,7%	64,5%	54,1%	
	13,4%	17,3%	69,3%	100,0%
Urban	20,0%	12,9%	18,9%	
	15,8%	10,5%	73,7%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	

Motivatie om te starten

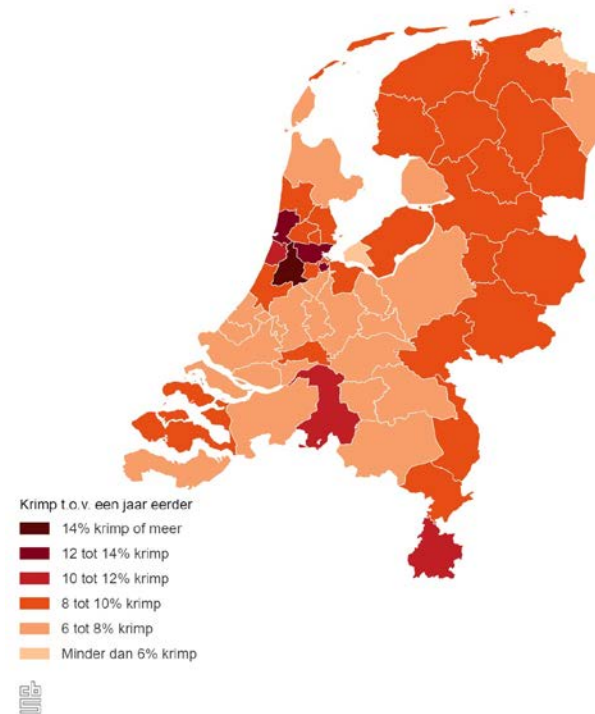
- Het idee bestaat dat ondernemers in krimpgebieden veelal voor zichzelf beginnen omdat ze geen andere keuze hebben. Dat beeld heb ik in mijn onderzoek niet kunnen bevestigen.
- Baanverlies (of andere externe omstandigheid) geeft soms wel het laatste zetje om te starten.
- Nieuwe ondernemers blijken bewust te kiezen voor vestiging op het (vergrijzend) platteland. De prioriteit van deze ondernemers ligt bij de **kwaliteit van leven**. *'De motivatie is niet het maximaliseren van winst, maar persoonlijk geluk.'*

Impact corona: Economische groei dit jaar

Economische groei, 1e kwartaal 2020

Economische groei, 2e kwartaal 2020

- In het eerste kwartaal was de krimp het grootst in Groningen (vermindering in de gaswinning).
- Door de coronacrisis in het tweede kwartaal overal economische krimp
- Kleinste krimp in Almere en Delfzijl (2de kwartaal, CBS)